

Претставниците на челичната индустрија се пожалија дека државата недоволно ги стимулира за настап на европскиот пазар, а слично незадоволство е презентирано и од текстилците и земјоделците.

Вицепремиерката Шекеринска потсети дека и без и со кандидатура, и без и со членство во ЕУ, Македонија во 2011 година ќе има целосно либерализирани трговски односи со Унијата. Поради тоа, ќе мораме успешно да се справиме и со конкуренцијата, односно максимално да ги искористиме привилегиите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација.

■ Пишува: Рената МАТЕСКА

Претставниците на движечките индустриски гранки во државата, челичната, текстилната и земјоделието се пожалија дека Спогодбата за асоцијација и стабилизација не ги исполнила нивните очекувања. На неодамнешната Конференција за влијанието на Спогодбата за стабилизација и асоцијација врз бизнис секторот, тие своите забелешки ѝ ги посочија на вицепремиерката Радмила Шекеринска. Тие нагласија дека македонската челична и текстилна индустрија се во фаза на рецесија.

"Програмата не успеа да направи правилна проценка и предвидување и за зголемување на побарувачката на пазарите на западноевропските земји", коментираше Митко Кочовски, "Макстил".

И домашните земјоделци не останаа рамнодушни и се

пожалија дека не можат да им конкурираат на европските.

"Се доцни со активностите и многу малку е направено за да го дочекаме што поподготвени и побезболно приклучувањето кон ЕУ", изјави Ефтим Шаклев, од Федерацијата на македонските фармери.

Од друга страна, пак, и нашата текстилна индустрија е обременета со тешки проблеми.

"Би го издвоиле проблемот со опасноста од Кина. Ние можеме да велíme, не се плашиме, ние сме тие што работиме програми кои не можат да важат во Кина и би рекол да, затоа што искуството кажува дека блискоста на нашиот пазар е голема предност во однос на Кина", рече Владимир Ичокаев од Кластерот за текстил.

За вицепремиерката Ше-

керинска, Спогодбата за стабилизација и асоцијација е полезна, но бизнисмените недоволно ја искористиле.

"Лошата вест е дека не успеавме во целост да ги искористиме привилегиите, кои на земја како Република Македонија ѝ ги дава Спогодбата за стабилизација и асоцијација", рече Шекеринска.

Таа посочи дека Европската унија е најзначајниот трговски партнер на Македонија, со повеќе од 60 проценти од вкупната размена.

"ЕУ е нашиот најголем партнер, кој учествува со 60 проценти во вкупниот износ, од-

носно 44 проценти од вкупниот увоз. Ова не е доволно и поради тоа до членството во европското семејство треба да ги користиме привилегиите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација, а во периодот од кандидатурата до членството да ги искористиме пристапните фондови", истакна Шекеринска.

"Европскиот Устав ја плати цената на економската рецесија во некои држави и се покажа дека процесот на интеграција или ќе се забави или нема да продолжи со истата динамика сè додека земјите не се справат со економ-

ВАНЧО УЗУНОВ, ПРОФЕСОР НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ, СКОПЈЕ И СОВЕТНИК НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ БРАНКО ЦРВЕНКОВСКИ ЗА ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА

"ТОПКАТА НА ПРОБЛЕМОТ" Е КАЈ НАС, А НЕ ВО УНИЈАТА

☀️ Господине Узунов, какво е влијанието на Спогодбата за стабилизација и асоцијација врз бизнис секторот во државата?

УЗУНОВ: Не е лесно да се оцени досегашното влијание на Спогодбата за стабилизација и асоцијација врз бизнис секторот во државата, од едноставна причина што во таквите процеси секогаш има добитници и губитници, а ние не располагаме со доволно податоци и детаљни анализи кои можат да ја отсликаат "нето состојбата". Она што може да се каже како груба оценка е фактот дека македонската економија, во основа, не ја дочека таа Спогодба, и сите потенцијални можности кои произлегуваат од неа, подготвено. Тоа е видливо од резултатите - дојде до пораст на дефицитот во надворешно-трговската размена. Меѓутоа, од друга страна, во иднина може да се очекува да дојде до поизразено позитивно влијание од Спогодбата врз економијата, се разбира, ако умееме и успееме да се престоиме така како што налага внатрешниот пазар на ЕУ, и тоа во една широка смисла.

☀️ Како треба да реагираат македонските бизнисмени за да станат дел од европскиот пазар?

УЗУНОВ: За да станат дел од европскиот пазар македонските бизнисмени треба да се насочат кон



ските проблеми", нагласи заменик-претседателот на македонската Влада за евроинтеграции, Радмила Шекеринска.

Според неа, Македонија треба да биде внимателна и да биде подготвена на фактот дека внатрешните состојби во Европската унија ќе имаат влијание на интегрирањето.

"Од друга страна, пак, треба да се има предвид фактот дека проширувањето е најуспешниот инструмент на надворешната политика на Унијата. Ако ЕУ сака да биде успешен актер, не смее да се откаже од својот најуспешен инструмент - проширувањето", истакна Шекеринска.

Според претставниците од делегацијата на Европската

комисија, Македонија веќе работи на интегриран начин, дел од работите се променети, но не е сè променето.


"Најпрвин треба да соработувате со своите соседи и компаниите да почнат да се однесуваат како нивната држава да е веќе дел од Унијата. Најдобра компанија ќе биде онаа која ќе успее да произведе производи по најниски

цени", им препорачаа на македонските бизнисмени претставниците од ЕУ.


Конференцијата "Влијанието на Спогодбата за стабилизација и асоцијација врз бизнис секторот" се одржа во организација на Европската бизнис асоцијација, "Фондацијата Киро Глигоров", делегацијата на Европската комисија и македонската Влада.

БИЗНИСМЕНИТЕ НЕМОТИВИРАНИ, ПРИВИЛЕГИИТЕ НЕИСКОРИСТЕНИ!


деловно работење со "филозофија", која е сосема различна од она што е типично во Македонија. Имено, прво да не се таргетира првенствено домашниот пазар и евентуално да се извезуваат вишоците; и второ, да се работи, пред сè, на пораст на квалитетот на производите и услугите, дури и (тоа е и пожелно), да дојде до пораст на цените на извозните производи и услуги, а не да се бараат пониски цени заради слабиот квалитет на домашните производи. Тоа е сосема различно деловно размислување кое, се разбира, не е лесно ниту да се прифати од страна на добар дел од македонските бизнисмени.

 Имаме ли конкурентни производи за ЕУ?

УЗУНОВ: Кратко и јасно - имаме многу малку производи, кои се конкурентни на европските пазари. Тоа треба да се промени што поскоро.

 Колку актуелните внатрешни случувања во Унијата ќе се одразат врз Македонија, особено врз нашата кривка економија?

УЗУНОВ: Актуелните случувања во Унијата ќе се одразат врз нашата економија толку колку што сме (не)подготвени да ги амортизираме, како и да ги зајакнеме реформите, а не спротивно. Значи, "топката на проблемот" е повторно кај нас, а не во Унијата, така што - ќе нема алиби ако не се успее, доколку некој на тоа се надева.

 Дали владината економска програма и стратегија е според европските норми и стандарди?

УЗУНОВ: Нашата економска програма и стратегија ми се чини дека всушност, е премногу според европските норми и стандарди. Тоа ќе рече, не дека е идеална, меѓутоа е "европска" повеќе отколку што е голем дел од населението и бизнис заедницата во Македонија подготвена да прифати и да одработи. Затоа, иако не само затоа, ние често и имаме проблеми за лесно и ефикасно спроведување на секоја програма. Но, како и да е, правецот на европските реформи е јасен, Унијата сите тие работи ги има јасно кажано, и тоа е тоа што треба да го изработиме. Тогаш кога во тоа ќе успееме - тогаш ќе почнеме да стануваме вистински интегрален дел од ЕУ во економска смисла.

"Спогодбата за стабилизација и асоцијација сама по себе има големо влијание врз македонската економија во целост, а особено врз неколку стопански гранки, како што се, челичната, текстилната индустрија и земјоделството. Спогодбата отвора можности за излез на македонските производи на европскиот пазар и македонските компании со брзото реструктуирање на своето работење треба да ги искористат овие можности", вели Димитар Ристовски од Европската бизнис асоцијација, еден од организаторите на Конференцијата.

За тоа како треба да реагираат македонските бизнисмени за да станат дел од европскиот пазар, Ристовски коментира:

"Во овие моменти реакцијата треба да биде молневита, што би рекле, сè да биде завршено уште 'вчера'. Во македонските компании се потребни образование, едукација и тренинг на сите нивоа во компаниите. За развој на македонските компании и македонската економија во целост, потребни се образовани и едуцирани кадри, кои ќе го понесат товарот на реструктуирањето и развојот на македонската економија. Македонија има конкурентни производи за европскиот пазар и треба на цел глас да го потенцираме тој факт. Сите сме сведоци дека неколку македонски ИТ компании, со својата квалитетна работа ги освојуваат европските пазари и тоа треба да биде поттик за останатите сегменти од македонската економија. Најмногу од сè, потребно е да веруваме во себе и во своите можности дека сме способни да создадеме македонски производ, кој успешно ќе биде пласиран на европскиот пазар".

За актуелните внатрешни случувања во Унијата, како економската програма и стратегија на македонската Влада, Ристовски вели:

"Имајќи ги предвид последните случувања во Европа, а во врска со процесот на ратификација на европскиот Устав, треба да се имаат предвид неколку работи. Треба да се има предвид дека процесот на создавање на едно нешто, а особено од таква големина и значење како Европската унија, е проследено со успони и падови. Македонија треба да ги продолжи реформските процеси со полна пара, без ниту еден момент застој. Ова особено се однесува на трансформацијата на македонската економија, затоа што целта на една здрава и силна економија е да го подигне животниот стандард на едно повисоко ниво и ние треба тоа да го постигнеме сами за себе, а со исполнувањето на таа цел, за Македонија вратите на Европската унија ќе бидат ширум отворени.

Во програмата за развој на македонското стопанство зададени се повеќе цели и се наведени инструментите со кои тие цели треба да се реализираат. За достигнување и успешно имплементирање на европските економски норми и стандарди, повеќе од сè, потребна е синтеза на работењето на државата и бизнис секторот".